

НЕВОЛНО ПОДСЛУШАН РАЗГОВОР

разказ от
Радка Кръстева

Социалният работник Юлия Янкова имаше наистина много работа този ден и реши да се заключи, за да не я безпокоят с ненужни въпроси. Щом е заключена, все едно, че я няма. Ще постоят, постоят и ще си отидат.

Много ѝ се беше събрало този месец. Наистина, рецептите за безплатни лекарства бяха спрени, но имаше да се вършат още куп неща. Необработените още молби, според които трябваше да съставят вedomостите, отнемаха много време. Посещени-ята по домовете - също.

Изведнъж тя се заслуша: навън, пред вратата, стояха като че ли няколко човека. Постепенно разбра, че не са няколко, а само двама, единият от които - млад, а другият - възрастен.

От гума на гума разговорът прерасна в остро противоречие. Юлия разбра, че няма да може да работи. И се заслуша, защото спорът започна да става много интересен:

- Е, какво чакаш тук, Николай?

Тя разбра, че тези хора се познават и познават живота на другия както собствения си, тъй като отдавна живеяха в това населено място и знаеха дегите и прагедите си.

- Какво ли чакам, чичо Иване? Чакам социалната работничка, за да проверя каква помощ ми се полага през този месец... Ще искам да изчисли пред мен по норматив и коефициенти сумата, след като ме води по чл.5 от правилника за социално подпомагане.

- Слушай, - каза старецът - имам малко време и ми се струва, че няма да го изгубя, ако поговоря малко с теб. Я ми обясни какво значи това чл.5 от този правилник!

- Ами значи, че повече от няколко души живеят в една стая и им се полага социална помощ.

- А така! - рече дядо Иван. - Значи повече от няколко човека в една стая! Главата на семейството би трябвало да е инвалид, за да не може да си построи малко по-просторно жилище! Така ли е?

- Чакай, чичо Иване, ти ме обиждаш! - засегна се младият мъж.

- Аз ли те обиждам? Ако бях на твое място, въобще нямаше да се обиждам, а щях да си взема поука! Кой си ти? И кой съм аз? Гости на тая земя. Разбираш ли? Гости! Но гости, които трябва да спазват известни закони, заповеди! Не кради, например!

- Да, да - отвърна Николай - а кои са най-големите богаташи

в селото ни? Нали се знаем. Който е имал допир до властта, все не е останал чист! А аз от кого какво съм откраднал? Нали ме познаваш, кажи го!

Разговорът грабна изцяло Юлия.

- Така значи - ти какво си откраднал? Ще ти отговоря - здрав и прав си, като те гледам: толкова силен, че спокойно ще ме прехвърлиш през девет планини - в десета. Защо искаш помощ от държавата?

- Как да не искам! Какво да правя? Безработен съм! Жена ми - също! Имам три деца, които ходят на училище - знаеш как е! Както знаеш, баща ми отдавна почина, майка ми е пенсионерка - пенсията ѝ едва стига за нея...

- Ох, ох, ох!.. И ти ще се надяваш на тая оскъдна помощ! Или на пенсията на майка си! - простена дядо Иван. - Та това е срамно!

- Срамно ли? Срамно, значи? А онези, големите акули, които си живеят като барони от кражби и измами - и закон не ги лови - за тях, значи, няма срам! А за мен било срамно да искам помощ от държавата, така ли?

- Ще ме послушаш ли, Николай? Аз съм вече доста стар, скоро ще се явя пред Всевишния и не бих искал да съм сторил никому нищо лошо! Напротив - ако мога да помогна някому, ако не с нещо друго, то поне с някой съвет, който понякога струва много! Слушай, ти си циганин, нали? А аз съм българин, но плюя на тия глупави етнически разлики, които разумният човек не забелязва! Човекът е създаден по образ и подобие Божие: ако живееш според законите на Създателя, ти ще си щастлив човек, а ако ги погазваш - повярвай ми, ще си презрян. Я ми кажи - ти пушиш ли?

- Пушех, но след като скочиха цените на цигарите, вече не пуша!

- Браво на теб! - възкликна старецът. - Сигурно и не пиеш?

- О, не! Не помня някога да съм се напивал! Нямам такива спомени!

- И пак си оставащ беден човек, който се надява на социална помощ!

- А какво да правя? - попита искрено младият човек.

Въпросът сякаш отекна и в съзнанието на служителката Юлия. Тя слушаше и ѝ се струваше, че и двете страни имат право.

- Какво да правиш ли? Що за въпрос?

- Знаеш ли, чичо Иване, че най-големите крадци и мошеници изнесоха най-големите богатства на държавата ни и най-големите печалби прибраха за себе си?

- Зная, зная, Николайчо, кой ли не го знае! Но, повярвай ми, те ще са проклети и на този, и на онзи свят, независимо дали са българи или цигани!

- Не, чичо Иване, не се опитвай да ми обясняваш, че ще са проклети на този свят! За онзи не знам, но на този живеят в страшно охолство и пражосване... Пулят пари за всякакви прищевки! А щом те пражосват, защо ние, бедните, да не искаме толкова, колкото да не умрем от глад?! Тази държава е майка както на тях, така и на нас! Защо не упражни майчината си строгост там, където има повече нужда от нея!

Юлия Янкова слушаше притихнала. Много често и нея я измъчваха подобни мисли - за големите акули, пражосали държавата, и за онези, които разчитат на социалната помощ.

Държавата майка ѝ изглеждаше като безпомощна, изнемошала старица, която не знае как да помогне нито на пражосника, нито на бедния си син! Тя често се питаше как ли ще издържи тази бедна наша държава, която незнайно как отхрани синове разсипници. Мъчно ѝ беше, че при толкова добър и трудолюбив народ тя, тази скъпа нейна държава, трябваше да се надява на помощи отвън. Сякаш по цялото ѝ протежение беше минал убийствен ураган, огромен смерч, който бе погълнал във фунията си всичките ѝ богатства и беше ги изнесъл нанякъде си.

Изведнъж го слуха и отново стигнаха думите на разговорачите и тя се сепна.

- Чичо Иване, ти си толкова стар човек, кажи ми - да си чул някой да е забогатял от честен труд? Мисля, че не е възможно!

- Слушай, Николайчо, не е възможно, синко, някой да забогатее прекалено от честен труд! Е, има някои изключения, както при големите спортисти, да речем, или други престижни професии! Но сега ние говорим за хора, които се грижат за своето оцеляване, а не за световни титли и признания! Самият аз с бабата и двамата си сина толкова години се трудим пряко сили, но не успяхме да забогатеем до толкова, че да живеем в греховно охолство!

- Това исках да чуя, чичо Иване! Значи е ясно - както за държавата, така и за отделния човек! Ако не ограбиш някого, не би могъл да бъдеш прекалено богат!

Социалната работничка също се замисли. Нашата държава никога, никога не е ограбвала, не е колонизирала друга държава (продължава на стр. 8...)